

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Laborauī, in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectu[m] meum,
lachrymis meis stratum meum rigabo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Qualiter in morte & inferno est; Oblivio dei primum, deinde sempiterna supplicia. Hic enim cura & amor suspensus regnat impetuosissima & concupiscentia sollicitudine: Ideo misericordiam dei, non potest ante oculos suos habere. Quærit enim effugium, & non inuenit, tunc mox inuoluitur odium dei adentissimum, cupiens primo alium deum, deinde se non esse. Ac sic blasphemat summam maiestatem, quam optat (ut dixi) summo nisu non esse: & si posset, non esse faceret. Atque ista fuga, & inimicitia dei æterna est: Tunc illud psalmi primi impleretur: Impius sicut puluis uento agitatus, scilicet, fugiens, & non effugiens.

In inferno & morte quid sit

Sed hic obtrepat quispiam, quid ergo dicit usitato uerbo, In inferno nulla est redemptio uidetur enim nulli contingere poena inferni, nisi damnatis. Respondeo, quod hoc uerbum in sacris literis non memini me legisse: tamen desumptum uidetur ex hoc uersu huius psalmi, cum alijs plerisque locis scripturæ. Male autem intelligitur a carnalibus istis & omnibus nobis inexpertis Theologis, quasi ideo nullus infernum gustet, quia nulla sit redemptio in inferno, cum eadem ratione, nec Paulum gustasse coelestia diceremus, quia beatitudo amitti non potest, nec peccatum sentiri, quia dimissum est in baptismo. Igitur uerum est præsertim hac agonia, aliud non uideri nisi infernum, nec ullam apparere redemptionem, æterna omnia putatur esse, quæ sentiuntur. Ira non enim mortalis hominis aliquando finienda, sed æterni dei nunquam finienda hic sentiuntur. In tuo (inquit) furore, ne arguas me, in furore hominis temporalis temporaliter argui parum est. Tam & omnia aguntur quæ in inferno, non multum abest odium & blasphemia dei, nisi quod fortis ut mors dilectio, & dura sicut infernus amulatio, hic tandem in laude dei præualeat, alioquin amor, cum odio, spes cum desperatione, misericordia cum ira, laus cum blasphemia, perseverantia cum fuga, breuiter coelum cum inferno durissime, acerrime, exquiritissime pugnat, incredibili cruciatu animæ. Verum quid perdimus uerba, cum tamen nihil possimus omnibus uerbis consequi, quam iudicium huius tribulationis: intellectum & sensum non dat, nisi ipse affectus & experientia, quibus unicuique nostrum, si non est insensatus, cor & conscientia sua, his auditis, dicitur, esse non nihil quod his uerbis significetur, nondum cognitum, formidabile tamen cognitum.

In inferno nulla est redemptio.

Furore quasi infernalis.

Laborauit in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo.

Hic uersus potest ordinari dupliciter: aut, ut uerbum, laborauit, seorsum absolute accipiatur, aut, ut cum in gemitu meo copuletur. Posteriores ordinem, & si usitatissimus est, hac uice omittimus priore seruato, in quo & Tautologia aptius mihi quadrare uidetur, ut sit, in gemitu, seu suspirio lauare lectum, idem quod in lachrymis rigari stratum, gemitum cum lachrymis, lauare cum rigari, sicut lectum cum strato conferendo.

In hebreo habetur: Natate faciam lectum meum, & liquefaciam stratum meum. Merito quaritur, unde tantum ulli hominum lachrymarum? Augustinus sequitur more suo mystica, sequuntur eum & alij multi. Nos autem lectum & stratum omnino ad uim grammaticam accipimus, in quo requiescit corpus per noctem, usum hominum, Et lachrymas atque gemitum. Per Hyperbolen intelligimus lauare & rigare lectum, non enim unquam aut usquam auditum est, aliquem sanctorum tot fuisse lachrymas, uel una nocte, nedum per singulas noctes: Verum lectum rigaret, nedum natate faceret.

Verum

Hyperbole ad
litera, no est
hyperbole ad
spiritum.

Verum hyperbolen sic accipiemus, ut ad opus lachrymarum tantum
ris aptetur. Caeterum cum uerba spiritus, spiritu sint ponderanda, nullatenus
hyperbole, si affectum hanc patientis consideres, qui non quantum potest
quantum uelit & optet, ostendit. Sicut de Maria Magdalena dicitur: *pa-*
eam fuisse non scdm uires suas locutam, quando ad hortulanum, dixisti
stulisti eum, dicito mihi, & ego eum tollam. Omnia enim possibilia credentibus
speranti, amanti praesumuntur. Itaq; cum sit deus spirituum ponderator, non
autem operum, scrutetur non facies operum, sed renes & corda hominum
ne pyperbole, immo uero corde hic dicit, se lectum suum loturum suspensum
lachrymis: quod & si non potest, quia tamen tam ardens est uotum, ut uel
iam coram deo factum reputatur. Proinde recte fecerimus, si in operatio no-
do legamus: O utinam tantum mihi esset lachrymarum, quo per singulas no-
ctes lectum meum natate facerem. Sicut Hieremiae, ix. Quis dabit capiti meo
aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte interio-
ctos filiae populi mei?

Gravitas pe-
narum purga-
torij.

Testis est ergo & hic uersus q̄ horrendus sit ille Agon mortis & inferni, q̄
optat impossibilia facere, quo liberetur ab eo. Et hinc non difficile credo illo-
rum relationibus, qui scribunt animas seu uiuentes, seu iam defunctas, aliquo-
ties se fuisse confessas, malle in hac uita usque ad diem iudicij ferre maximam
penarum huius uitae, q̄ breui tempore in purgatorio pati: uehementer enim
consonant cum huius uersus sententia. Sed & Ezech. lla, xxxviii, confitetur
se totam uitam malle agere in amaritudine, q̄ has portas inferi sustinere: *Re-*
cogitabo, inquit, tibi, seu (ut melius hebraice dicit,) Promouebo ad te omnes
annos meos in amaritudine animae meae. Totam uitam optat amarissimam,
modo liceat hunc furorem & iram euadere.

Pugna anime
peccata plang-
gentis.

Ecid firmat quoq; Tautologia, qua supra diximus esse firmitatis indicium,
qua serium suum maximum signat affectus iste. Vide ergo quot indicijs pro-
dat hanc miserrimae pugnae crucem, q̄ eligat omne malum mundi sustinere,
qui tot sibi lachrymis plorandum decernit. Quid huic in mundo reliquum est
in quo possit delectari? Nonne hic perfectissime est mortificatus carne, qui
adeo uiuere spiritu proponit & elegit, ut non in mensa, non in labore, non in
die, non in opere in quo alij forte plorarent, sed in lecto & strato, & in nocte,
ubi caeteri omnes requiescere solent, & fatigati recreari, statuit sibi tantum ne-
gotij, & eius inauditi, ut pleret lachrymis usq; dum nateret in eis? Possunt for-
tassis hi, qui aliquando in periculo subito mortis fuerunt, huius uersus uim ali-
quantam sentire. Verum in legitimo agone mortis & inferni, hoc uotum &
studium facile exigitur ab homine, facile & ipse proponit & facit, si potest, pa-
ratus multo maiora promittere & facere.

Laborauit (inquit:) aptissimum uerbum ad negotium praesens, quo signifi-
cat anxium & in magna difficultate sese fuisse. Ita enim & *Isaia*, liij, accipitur
pro eo q̄ laborauit anima eius, id est, uehementer anxia fuit, sicut ait: Tristis
est anima mea usq; ad mortem. Hic, in q̄, labor cogit, ut tam ardua & grandia
sit promptus tum facere, tum pati. Beati ergo qui lugent, quoniam ipsi conso-
labuntur, qui seiplos affligunt, plorant, & humiliant, ne hanc afflictionem ter-
re cogantur. Caetera relinquimus usui & experientiae.

Turbatus est a furore oculus meus, inueteraui inter omnes
inimicos meos.

Reuchlin